

بیانات مقام معظم رهبری در صحن مقدس رضوی مشهد مقدس - 2 / فروردین / 1383

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا و نبيّنا ابي القاسم المصطفى محمد و على اله الأطيبين الأظهرين المنتجبين الهداة المهديين المعصومين سيّما بقية الله في الأرضين.

خداوند متعال را شاکر و سپاسگزارم که به این بنده‌ی ضعیف و حقیر فرصت و مهلت داد تا بتوانم یک بار دیگر در جوار مرقد مطهر و منور حضرت علی بن موسی الرضا (علیه الاف التحية والثناء) با شما برادران و خواهران زائر و مجاور ملاقات کنم و ضمن عرض تبریک حلول سال نو، عرایضی را به شما برادران و خواهران عزیز که در این جا حضور دارید، و به همه‌ی ملت ایران، عرض کنم.

البته فرصت الهی و مهلتی که خداوند متعال در دنیا به ما بندگان عنایت می‌کند اگرچه یک نعمت بزرگ است، اما به همین نسبت مسؤلیت انسان را سنگین‌تر و بازخواست الهی را بیشتر می‌کند. هر سالی که از عمر ما می‌گذرد و هر روزی که در این زندگی و در این دنیا بیشتر می‌مانیم، به همین نسبت بار مسؤلیت ما در مقابل پروردگار سنگین‌تر می‌شود. البته این نعمت است، اما مثل همه‌ی نعمتهای دیگر همراه با مسؤلیت است. با شروع سال نو و این گونه مقاطع تاریخی و تقویمی، همه باید به این نکته توجه کنیم که ورود در هر سالی، ورود در هر ماهی، ورود در هر روزی از روزهای زندگی، ما را به شناخت مسؤلیت خود فراموشی خواند و به ادای مسؤلیت تحریک می‌کند. در پیام نوروزی به ملت ایران عرض کردیم که امسال از نظر ما سال پاسخگویی مسؤلان نظام به مردم است. این در واقع پاسخگویی به خدا هم هست؛ همچنان که پاسخگویی به خود هم هست. پاسخگویی، در واقع یک نوع کارنامه‌خوانی است؛ مثل دانش‌آموزی که در پایان سال تحصیلی کارنامه‌ی خود را می‌خواند - هم خود او می‌خواند، هم اولیاء او می‌خوانند - نقاط قوت خود را می‌شناسد، نقاط ضعف خود را هم می‌شناسد؛ نمره‌یی که مایه‌ی خرسندی اوست، او را به ادامه‌ی این کار تشویق می‌کند و نمره‌یی که مایه‌ی سرشکستگی اوست، او را به جبران این سرشکستگی وادار می‌نماید. مجموع نمره‌های خوب و بد، معدل یک دانش‌آموز است و مجموع معدل‌های دانش‌آموزان یک کلاس، معدل این کلاس است و نشان‌دهنده‌ی این که آیا اداره‌کنندگان این کلاس از عهده‌ی پیشبرد دانش‌آموزان برآمده‌اند یا نه. البته مجموع معدل کلاسها هم معدل مدرسه را تشکیل می‌دهد؛ معلوم می‌کند که این مدرسه، مدرسه‌ی کارآمدی هست یا نه؛ سهامداران مدرسه را به فکر وادار می‌کند؛ می‌فهمند؛ تشخیص می‌دهند که اداره‌کنندگان این مدرسه، خوب از عهده برآمده‌اند یا نه؛ و تصمیم می‌گیرند. در یک نظام اجتماعی و سیاسی و در نظام جمهوری اسلامی، کارنامه‌ی دستگاه‌ها معدل آن دستگاه‌ها را مشخص می‌کند. معدل دستگاه‌های مختلف، معدل هر قوه از قوای سه‌گانه و دستگاه‌های عمده‌ی کشور را مشخص می‌کند و مجموع معدل قوای سه‌گانه، معدل نظام را معین می‌کند. سهامداران نظام، ملت ایرانند؛ شما ملت ایران صاحب نظام جمهوری اسلامی هستید. شما با شناخت معدل دستگاه‌ها و بر اساس آن، و با شناخت این که چقدر مدیران کشور از عهده‌ی کار خود برآمده‌اند، درباره‌ی مدیران کشور تصمیم‌گیری می‌کنید. این، یک نظام سالم است. ساخت قانون اساسی هم ما را به این سمت هدایت و به ما کمک می‌کند.

نظام اسلامی به وعده‌ی قرآن کریم، مردم را به سمت حیات طیبه حرکت می‌دهد. آیه‌ی قرآن می‌فرماید: «من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحیینه حیاة طیبة». حیات طیبه یعنی زندگی گوارا. یک ملت آن وقتی زندگی گوارا دارد که احساس کند و ببیند که دنیا و آخرت او بر طبق مصلحت او به پیش می‌رود و به سمت هدفهای او حرکت می‌کند؛ این زندگی گواراست؛ فقط «دنیا» نیست، فقط هم «آخرت» نیست. آن ملت‌هایی که به زندگی دنیا چسبیده‌اند و موفق شده‌اند که زندگی دنیوی را به مراتب پیشرفته‌یی از کمال برسانند، لزوماً زندگی گوارا ندارند.

زندگی گوارا وقتی است که رفاه مادی با عدالت، معنویت و اخلاق همراه شود. و این را فقط ادیان الهی می‌توانند برای بشر تأمین کنند. از طرف دیگر، حیات طیبه و زندگی گوارا فقط آخرت هم نیست. اسلام نمی‌گوید من می‌خواهم زندگی اخروی بعد از مرگ مردم را آباد کنم، دنیای آنها هرچور شد، شد؛ این منطق اسلام نیست. منطق اسلام این است که زندگی جامعه‌ی اسلامی باید از مواهب الهی سرشار شود و بشر با بهره‌مندی‌های مادی در زندگی خود، راه معنویت را گم نکند و درست حرکت کند. اگر آن زندگی به وجود آمد، آن وقت در جامعه ظلم و بی‌عدالتی و تبعیض ریشه‌کن می‌شود؛ تجاوز به حقوق انسانها ریشه‌کن می‌شود؛ جنگها و برادرکشی‌ها از بین می‌رود؛ ناامنی‌ها در زندگی بشر به صفر می‌رسد. انبیاء برای این کار و مجاهدت کردند؛ بزرگان برگزیده‌ی خداوند در تاریخ بشر، برای این جان دادند.

ما قله‌ی بلند و رفیعی را در نظر گرفته‌ایم که عبارت است از همین زندگی مطلوب انبیاء و اولیای الهی. همه‌ی تلاش و همت و همه‌ی فکر و ذکر ما این است که خودمان را به این قله نزدیک کنیم. البته فاصله زیاد است و راه دشوار، اما رسیدن به دامنه‌های بالا و والاتر مغتنم و لذت‌بخش است؛ ما دنبال این هدف هستیم. کلید موفقیت این کار در نظام اسلامی چیست؟ کلید موفقیت این است که مسؤولان نظام اسلامی - همچنان که در آیه‌ی قرآن ذکر شده است - از ایمان و عمل صالح برخوردار باشند. ایمان و عمل صالح فقط اعتقاد به خدا و خواندن نماز و گرفتن روزه نیست، بلکه ایمان یعنی ایمان به خدا؛ ایمان به وعده‌ی الهی؛ ایمان به آنچه که خدای متعال برای بشر در دستورات تشریحی خود به وسیله‌ی انبیاء فرستاده است؛ ایمان به درستی راه خود. «امن الرسول بما انزل الیه من ربّه والمؤمنون»؛ خود پیغمبر به راه خود ایمان داشت، مؤمنین هم به دنبال سر پیغمبر به راه خودشان ایمان داشتند. خدای متعال به ما وعده‌هایی داده است؛ باید به این وعده‌ها ایمان داشته باشیم. خدای متعال به ما به طور قاطع فرموده است که: «اوفوا بعهدی اوف بعهدکم»؛ به عهد من وفا کنید، تا من هم به عهد خود وفا کنم؛ معاهده‌یی که با خدا بسته‌اید، به آن معاهده عمل کنید تا خدا هم به وعده‌یی که به شما داده است عمل کند. خاصیت ایمان در وجود یک انسان مسؤول این است که راه او را هموار و دشواری‌ها را در نظرش کوچک می‌کند؛ همت او را بالا می‌برد؛ او را از آلوده شدن به خواسته‌های حقیر اهل دنیا باز می‌دارد؛ او را عاشق، خادم و دوستدار مردم قرار می‌دهد و در مقابل تهدید دشمنان آسیب‌ناپذیر و در مقابل مشکلات کار و مسؤولیت مقاوم می‌سازد. عمل صالحی که در اسلام از یک مسؤول نظام سیاسی خواسته شده است، رفتار دینی است. رفتار دینی یعنی گسترش عدالت در جامعه و خدمت به آحاد مردم. در اسلام خدمت به انسانها، حتی انسانهای غیرمؤمن هم موردنظر است؛ افق دید اسلام خیلی وسیع است.

خدمت کردن، اجتناب از تبعیض، اجتناب از تزیین بیت‌المال و اجتناب از تزیین حقوق مردم، اجتناب از سوءاستفاده از شغل و مسؤولیت - کسی که مسؤولیتی دارد، جاهتی از این طریق به دست آورده، که این جاهت متعلق به مردم است؛ مثل بیت‌المال. همچنان که یک مسؤول به این دلیل که کلید صندوق بیت‌المال در دستش است، نمی‌تواند از بیت‌المال در مصارف شخصی خرج کند، به همین دلیل حق ندارد که از جاهت و قدرت و امکان و فرصتهایی که در اختیارش است، به سود شخص خود و منافع شخصی‌اش استفاده کند - تلاش مجاهدت‌آمیز و تلاش سخت؛ یعنی به کارگیری عقل، علم، تخصص و تجربه و به کار بردن همه‌ی ظرفیت دستگاه تحت مدیریت برای رسیدن به آرمانهای نظام اسلامی، رفتار دینی است. اگر یک مسؤول خیلی هم مقدس‌مآب باشد، اما از ظرفیت خود برای کار و تلاش استفاده نکند، رفتار دینی او ناقص است؛ اگر از فرصتها استفاده نکند و عقل و تدبیر و هوش و علم و تخصص و تجربه را به کار نگیرد، رفتار دینی‌اش ناقص است. معارف اسلامی ما پُر است از این مفاهیم عالی و متعالی و قرآن و احادیث ما هم سرشار از این معارف است. البته مسؤول متدین کسی است که این ضوابط را در زندگی خود به عنوان اصول حتمی و غیرقابل تخلف در نظر داشته باشد. اگر مسؤولان نظام جمهوری اسلامی مقید به این ضوابط

باشند، نظام اسلامی روزبه‌روز و قدم‌به‌قدم به پیش می‌رود.

اعتقاد شخصی من این است که امروز نظام جمهوری اسلامی با تجربه‌ی بیست‌وپنج ساله‌ی خود می‌تواند این راه را با قوت و شدت ادامه دهد، مشروط بر این که مسؤولان دستگاه‌های مختلف در درجه‌ی اول کارنامه‌ی کارکردشان را برای خودشان تنظیم کنند؛ نمره‌های مثبت و منفی را ببینند و در درجه‌ی بعد، مردم را - که صاحبان این انقلابند؛ سهامداران این مجموعه و بنگاه عظیمی هستند که اسمش جمهوری اسلامی است - در جریان قرار دهند. قوه‌ی مجریه - که دستگاه‌های مختلفی در قوه‌ی مجریه هستند - کارنامه‌ی خود را جزء‌به‌جزء برای مردم مشخص کند.

البته اعتقاد من این است که در این صورت یقیناً مردم خوشحال خواهند شد؛ چون این کارنامه نمره‌های بسیار خوب و درخشانی دارد. قوه‌ی قضاییه هم کارنامه‌ی خود را به مردم ارائه کند، که یقیناً در آن هم نمره‌های خوب و درخشانی هست. قوه‌ی مقننه هم کارنامه‌ی خود را به مردم نشان دهد که در آن هم نمره‌های خوشحال‌کننده‌ی وجود دارد؛ اما در همه‌ی این دستگاه‌ها نمره‌های منفی و ناراحت‌کننده برای خود دستگاه‌ها و مردم هم هست.

خود مسؤولان دستگاه‌ها ببینند که نقاط منفی آنها کدام است، در ناپدید کردن عوامل نقاط منفی سعی و تلاش کنند. البته پشتوانه و ضامن این کار، آگاهی، مطالبه و خواست مردم است. اگر این کارها انجام بگیرد، این همان اصلاح انقلابی است که من در دو سه سال قبل در نماز جمعه‌ی تهران به ملت ایران عرض کردم.

اصلاحات برای هر نظامی لازم است؛ اصلاحات برای هر جامعه‌ی جزو ضروری‌ترین نیازهاست؛ ما هم به اصلاحات احتیاج داریم. اصلاحات یعنی این که نقاط مثبت و منفی را فهرست کنیم و نقاط منفی را به نقاط مثبت تبدیل کنیم. این همان چیزی است که انقلاب قدم بلند آغازین آن را برداشت و موفق شد و عوامل بااخلاص انقلاب در طول این بیست‌وپنج سال در دستگاه‌های مختلف همه‌ی تلاش خودشان را برای این کار کرده‌اند و موفقیت‌های بزرگی هم داشته‌اند. این، اصلاحات انقلابی است؛ اصلاحات اسلامی است. البته دشمنان این نظام و انقلاب، تغییر ساختار اصل نظام را هدف گرفته‌اند و اصلاحات از نظر آنها، یعنی تغییر نظام و تبدیل نظام جمهوری اسلامی به یک نظام وابسته و سرسپرده‌ی دشمن‌های مستکبر. اصلاحات به معنای حقیقی کلمه، شامل همه‌ی دستگاه‌های کشور می‌شود. هیچ دستگاهی نباید خود را از انتقاد و نقد مصون و از عیب خالی بداند؛ همه‌ی دستگاه‌های کشور باید مورد نقد منصفانه قرار بگیرند و همه در جهت اهداف نظام و در چهارچوب آن، رفتار خود را اصلاح کنند. دولت، مجلس، قوه‌ی قضاییه و سایر دستگاه‌هایی که در کشور هستند و مسؤولیت‌های مهمی بر دوش آنهاست، همه مشمول این قاعده‌ی کلی هستند؛ نقد، اصلاح و پاسخگویی. این، معنای حقیقی اصلاح نظام مورد نظر اسلام است، که «ان ارید الا الاصلاح ما استطعت»؛ پیغمبران این را می‌فرمودند. همه‌ی کار پیغمبران عبارت بود از این که تا می‌توانند اصلاح کنند؛ یعنی فساد را در کشور از بین ببرند؛ این معنای اصلاح واقعی است.

پاسخگویی باید به معنای صحیح کلمه وجود داشته باشد. باید دستگاه‌های فرهنگی کشور - چه آنچه مربوط به دولت است، چه آنچه زیرمجموعه دولت نیست، مثل صدا و سیما - روشن کنند که در مقابل تهاجم گسترده‌ی فرهنگی دشمنان چه تدابیری را برای اعتلا و بارور کردن فرهنگ اسلامی و انقلابی و عمومیت بخشیدن به نقاط برجسته‌ی آن به کار بسته‌اند. دستگاه‌های اقتصادی هم بیان کنند که برای بارور کردن اقتصاد کشور، پُر کردن شکاف طبقاتی، برطرف کردن فقر و محرومیت از طبقات محروم کشور و آباد کردن این کشور پُربرکت و قابل آبادی در همه‌ی مناطق وسیع آن، چه تلاشی انجام داده‌اند. دستگاه‌های علمی کشور - که مدیران آن در دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه‌ی کشورند - مشخص کنند که برای تولید علم، آزاداندیشی علمی و تضارب افکار - که ما از دانشگاه و حوزه این مسائل را مطالبه کردیم - چه تلاش و کار بزرگی را انجام داده‌اند؛ چقدر پیش رفته‌اند و چه کارهای دیگری را بایستی انجام دهند.

دستگاه‌های صنعتی و دستگاه کشاورزی کشور هم توضیح دهند. قوه‌ی قضاییه‌ی کشور توضیح دهد که برای احقاق حق مظلومان و برای این که مظلومان کشور حقیقتاً قوه‌ی قضاییه را ملجأ و مأوای خود بدانند و به آن پناه ببرند، چه

تلاشها و کارهایی را انجام داده است. قوهی مقننه که دو وظیفه‌ی عمده‌ی قانونگذاری و نظارت را برعهده دارد، مشخص کند که در امر قانونگذاری چه تلاشهایی را انجام داده تا قوانینی را بگذارند که برای تسهیل اصلاح حقیقی کشور لازم است؛ همچنین این قوه مشخص کند که در امر نظارت بر دستگاه‌ها و مراقبت از صحت عمل آنها چه تلاشی را به انجام رسانده است.

نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی که می‌خواهند به مجلس بروند، باید بدانند که مردم، بخصوص با این محبت و هوشمندی و احساس مسؤولیتی که از آنها در انتخابات اخیر مشاهده شد، با نمایندگان عقد اخوت نبسته‌اند. مردم از نماینده، کار، ابتکار و مشارکت در طرحهای مهم و لوایح را توقع دارند. توقع مردم از نمایندگان خود در مجلس و دولت و در هر نقطه‌یی که نماینده‌یی دارند، این است که همه‌ی ظرفیت و تلاش خود را به کار بگیرند تا بتوانند آنچه را که مورد انتظارشان است و برطبق اهداف اسلامی هم است، در اختیار مردم بگذارند و آن را انجام دهند.

آنچه را که می‌خواهم در پایان عرایض بگویم، به نظر من وظیفه‌یی است که در درجه‌ی اول قرار دارد؛ هم برای مسؤولان، هم برای مردم. به اعتقاد من، هوشیاری و هوشمندی و احساس روزافزون، مسؤولیت است. باید خصوصت‌های خانه‌برانداز را کنار بگذارند و رقابت‌های منفی را به رقابت‌های مثبت تبدیل کنند و ثبات نظام اسلامی را یک فرصت بزرگ بشمارند. عزیزان من! ثبات کشور و ثبات نظام اسلامی، بزرگترین فرصتی است که امروز در اختیار ملت ایران و مسؤولان قرار دارد. دشمنان می‌خواهند کشور ثبات خود را از دست بدهد. در یک کشور بی‌ثبات، نه کار علمی می‌شود کرد و نه کار اقتصادی؛ نه کار فرهنگی می‌شود کرد و نه می‌توان از حقوق ملت دفاع کرد؛ همچنان که نمی‌شود عزت ملت را در دنیا حفظ کرد. این ثباتی که امروز در این کشور وجود دارد، به برکت ابراز اقتدار ملت ایران در مراحل گوناگون است. همین که شما در راهپیمایی‌ها آن‌طور حضور پیدا می‌کنید؛ در پای صندوق انتخابات علی‌رغم تلاش دشمنان و بوقهای تبلیغاتی بیگانه آن‌طور با اخلاص وارد می‌شوید، نشان‌دهنده‌ی اقتدار ملی است و این اقتدار ملی پشتوانه‌ی ثبات کشور و نظام اسلامی است. البته مراکز استکباری عالم دوست ندارند کشور ما با ثبات باشد؛ می‌خواهند تلاطم در کشور ایجاد کنند. بدانید، و می‌دانید، که همه‌ی تلاش خود را می‌کنند برای بحران‌آفرینی؛ ایجاد تلاطم و ایجاد آشوب؛ همچنان که کردند. در تابستان سال 82 همه‌ی دستگاه‌های جاسوسی وابسته به صهیونیسم و امریکا بسیج شدند برای این که کشور را به آشوب بکشند؛ اما آگاهی و هوشیاری مردم و تلاش مجاهدت‌آمیز خدمتگزاران آنها، دست رد به سینه‌ی همه‌ی این توطئه‌ها زد و نگذاشت. من بارها عرض کرده‌ام که دشمن از دشمنی خود دست نمی‌کشد، مگر وقتی که احساس کند دشمنی بی‌فایده است. امروز شما ملت ایران در نظر مستکبران عالم ملتی هستید که به وقت، بجا و به هنگام، آنچه را که نشانه‌ی اقتدار ملی است، به‌ظهور می‌رسانید و نشان می‌دهید؛ این را شناخته‌اند. همین آگاهی و هوشیاری و آمادگی شما، توطئه‌های چندساله‌ی فرهنگی و سیاسی دشمن را باطل کرد و از بین برد. خوابها دیده بودند؛ توطئه‌ها کرده بودند؛ ولی آگاهی شما، توطئه‌های دشمن را نقش بر آب کرد. امروز دشمنان ملت ایران که هدفشان این بود که کشور را به تلاطم و آشوب دچار کنند و برادرکشی به راه بیندازند؛ هدفشان این بود که در بین مسؤولان جنگ و اختلاف ایجاد کنند، به بن‌بست رسیده‌اند. آنها در عراق و در فلسطین هم به بن‌بست رسیده‌اند؛ چون مجاهدت و فداکاری ملت فلسطین آنها را به بن‌بست رسانده است. اینها سال گذشته در همین روزها خیال می‌کردند که با تصرف و تسلط بر عراق، یکسره طعمه‌ی کاملاً آماده‌یی را می‌توانند برابند و از بین ببرند؛ ولی امروز مشکلات عراق آنها را پا در گل کرده است و به بن‌بست رسیده‌اند. البته دشمن با این بن‌بست‌هایی که با آن مواجه است، ممکن است تصمیم‌های دیوانه‌وار بگیرد، اما هر تصمیمی هم که بگیرند، علیه ملت آزاده‌یی مثل ملت ایران نقش بر آب خواهد شد؛ ملت ما بیدار است. من بیش از این نمی‌خواهم شما برادران و خواهران عزیز را در این هوای سرد معطل کنم.

پروردگارا! به محمد و آل محمد زندگی ما و مرگ ما را مشمول لطف و رحمت و عنایت خود قرار بده؛ حیات طیبه را برای ملت ایران مقدر بفرما. پروردگارا! روزبه روز موفقیت ملت ایران را در پیشرفت به سمت هدفهای والا تسریع بفرما؛ مسؤولان دلسوز نظام اسلامی را مشمول دستگیری و هدایت و لطف خودت قرار بده. پروردگارا! دلهای ما را با معارف الهی و اسلامی روزبه روز آشناتر کن. پروردگارا! دشمنان ملت ایران و دشمنی‌های آنها را ناکام بفرما. پروردگارا! به محمد و آل محمد قلب مقدس ولی عصر را از ما راضی و خشنود کن؛ همه‌ی ما را مشمول ادعیه‌ی زاکیه‌ی آن بزرگوار قرار بده. پروردگارا! شهیدان عزیز ما را مشمول رحمت و لطف روزافزون خود قرار بده؛ امام شهیدان را با اولیائش محشور کن و گذشتگان ما را بیامرز. والسلام علیکم و رحمة الله و بركاته